

Devre : XI
İçtima : 1

S. SAYISI : 168

Rize Mebusları İzzet Akçal ve Muzaffer Önal'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa bir ek ve bir muvakkat madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/9)

21 . II . 1957

Yüksek Reisliğe

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek bir madde ile muvakkat bir madde eklenmesine dair olan kanun teklifimiz, esbabı mucibesıyla birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereken muamelenin ifasını saygılarımızla rica ederiz.

Rize Mebusu
I. Akçal

Rize
Muzaffer Önal

ESBABI MUCİBE

Uzun bir müddet Devlet hizmetinde bulunduktan sonra emekliye ayrılan mütekaatlerin hini vefatlarında, cenaze masrafları ailelerine bir yük teşkil etmektedir. Memur iken ölenlerin ailelerine yardım esası mevzuatımızda yer almış iken mütekaat iken ölenlerin ailelerinin böyle bir yardımdan mahrum kalmaları içtimai adaletle kabili telif değildir. Filhakika mütekaat iken ölenlerin aileleri bir taraftan ölümün husule getirdiği elemle muztarip iken diğer taraftan ölümlerini defnetmek için zaruri masrafları karşılamak üzere muhtelif çarelere başvurmaları ve bu hususta Devletin ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığının yardımından mahrum kalmaları teeviz olunamaz.

Mütekaat ailelerinin bu yüzden doğacak sıkıntılarını ve adaletsizliği gidermek maksadiyle aşağıda yazılı teklifimiz sunulmuştur.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 2/9
Karar No. 7

30 . I . 1958

Yüksek Reisliğe

Halen mer'î kanun hükümlerine göre, emekliye ayrılanların hini vefatında, cenaze masrafını karşılamak üzere, ailelerine bir yardım yapılmamaktadır. Memur iken vefat edenlerin ailelerine bu namla bir yardım yapılması mevzuatımızda yer almış olmasına mukabil hayatının büyük ve verimli bir kısmını Devlet hizmetine hasrû tahsis etmiş olan emeklilerden bu atıfetin esirgenmesi hakkaniyet esaslarına uygun düşmeyeceğinden bahsile 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek bir madde ile muvakkat bir madde eklenmesine dair Rize Mebusu İzzet Akçal ve Muzaffer Önal tarafından Büyük Millet Meclisi Riyasetine verilip encümenimize havale olunan kanun teklifi ilgili Hükümet temsilcilerinin de hazır bulunduğu içtimada tetkik ve müzakere olundu :

Filhakika memur iken vefat edenlerin ailelerine yapılmakta olan iki maaş nispetindeki yardımdan hayatının uzun bir devresini Devlet hizmetine tahsis etmiş olan ve Emekli Sandığı sermayesinin tekevvününe memurlar kadar nakden iştirak eylemiş bulunan emeklilerin ailelerini bu yardım ve atıfetin dışında bırakmak hakkaniyete ve içtimai adalet esaslarına da aykırı görülerek vâkı teklif esas itibariyle kabul edilmiştir.

Bundan başka çok maaşlı emeklilerin aile-

lerine verilecek paranın bugünkü şartlar içinde cenaze masrafını karşılamayacağı düşünülerek en az maaşlı memurun ailesine verilen iki maaş nispetindeki yardımdan aşağı olmamak kaydının teklife ilâvesi kabul edilmiştir.

Muvakkat madde olmak üzere yapılan teklifin de daimî bir hüküm mahiyetinde olduğu nazara alınarak birinci madde sonuna bir fıkraya halinde eklenmesi uygun görülmüştür.

Havalesi gereğince öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Bütçe Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygıyla sunulur.

Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Bursa	Diyarbakır
<i>K. Yılmaz</i>	<i>M. H. Ünal</i>
Kâtip	Amasya
Manisa	H. Koray
<i>S. Akdağ</i>	(İmzada bulunamadı)
Ankara	Ankara
<i>M. A. Ceritoğlu</i>	<i>İ. S. Omay</i>
Artvin	Çorum
<i>H. Çeltikçioğlu</i>	<i>C. Köstekçi</i>
Kars	Kırklareli
<i>O. Yeltekin</i>	<i>M. A. Ceylân</i>
Kocaeli	Samsun
<i>D. Erol</i>	<i>A. Saraçoğlu</i>

**RİZE MEBUSLARI İZZET AKÇAL VE
MUZAFFER ÖNAL'IN TEKLİFİ**

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek bir madde ile muvakkat bir madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek madde ilâve edilmiştir :

EK MADDE — Mütেকait iken ölenlerin ailelerine; cenaze masraflarını karşılamak üzere Sandıkça bir defaya mahsus olmak üzere tekaüt maaşlarının bir aylığı nispetinde yardım yapılır :

Bu yardım mütেকaidin sağlığında verdiği beyannamede gösterdiği kimseye eğer beyanname vermemişse ailesine verilir.

MADDE 2. — Aynı kanuna aşağıda yazılı muvakkat 104 nci madde eklenmiştir :

MUVAKKAT MADDE 104. — Maaşları dairelerince ödenmekte olan mütেকaitlerin vefatlarında da yukarıdaki ek madde hükmü aidolduğu dairelerce tatbik olunur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunu icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa bir madde ilâvesine dair Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir :

EK MADDE — Mütেকait iken ölenlerin ailelerine; cenaze masraflarını karşılamak üzere Sandıkça bir defaya mahsus olmak üzere tekaüt maaşlarının bir aylığı nispetinde yardım yapılır.

Şu kadarki; yapılacak olan bu yardımın miktarı, en az aylık alan memurlara verilen yardımın miktarından aşağı olamaz.

Bu yardım, mütেকaidin sağlığında verdiği beyannamede gösterdiği kimseye, eğer beyanname vermemişse ailesine verilir.

Maaşları dairelerince ödenmekte olan mütেকaitlerin vefatları halinde aidolduğu dairelerce yukarıki fıkra hükmü tatbik olunur.

MADDE 2. — Teklifin 3 nci maddesi 2 nci madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 4 nci maddesi 3 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Bütçe Encümeninin mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 2/9
Karar No. 79

25 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Rize mebusları İzzet Akçal ve Muzaffer Önal'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa bir ek ve bir muvakkat madde eklenmesine dair olan kanun teklifi Maliye Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla teklif sahiplerinden Rize Mebusu İzzet Akçal ile Maliye Vekâleti ve Emekli Sandığı mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifi, esbabı mucibesinde de arz ve izah edildiği üzere uzun müddet Devlet hizmetinde bulunduktan sonra emekliye ayrılan bilûmum memur ve hizmetlilerin hini vefatlarında cenaze masraflarının aileleri için bir malî külfet teşkil etmekte olduğu, memur iken vefat edenlerin ise ailelerine ölüm yardımı yapılmasının mevzuat icabından bulunduğu cihetle hayatlarının mühim bir kısmını Devlet hizmetlerine hasru tahsis etmiş olan emeklilerin vefatları halinde ailelerine cenaze masraflarını karşılamak üzere Sandıkça bir defaya mahsus olmak üzere tekaüt maaşlarının bir aylığı nispetinde yardım yapılmasını istihdaf etmektedir.

Mevzuatımıza göre maaşlı veya daimî ücretli memurlardan yalnız sağlık müesseselerinde Devletçe tedavisi yaptırılır, iken vefat edenler için cenaze masrafı ödenmesi kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu hale göre sözü edilen memurlardan sağlık müesseseleri dışında vefat edenler için cenaze masrafı verilmesi bahis mevzuu olmadığı gibi, emekliliğe esas bir hizmette bulunduğu halde çeşitli barem kanunlarının şümulü dışında kalan hizmetlilerin ölümleri halinde de ailelerine böyle cenaze masrafı namıyla bir tediyede bulunulmamaktadır.

Memurlara ölümleri halinde ailelerine ölüm yardımı yapıldığı esbabı mucibesiyile emekli iken vefat edenlerin ailelerine de cenaze masrafı karşılığı bir yardım yapılması kabul edildiği takdirde memurlar için kabul edilmiş bulunan tedavi masrafı, çocuk zammı, doğum yardımı gi-

bi sair hakların da emeklilere teşmili taleplerine yol açacağı tabiidir.

Kaldı ki, 3656 sayılı Kanunun 19 ve 3659 sayılı Kanunun 10 ncu maddeleri şümulüne giren hizmetliler için fiilî hizmette buldukları zaman zarfında dahi bu zam ve yardımların hiçbirisi kabul edilmemiş bulunmaktadır. Halbuki bu hizmetliler Emekli Sandığına dâhil iştirakçi durumunda olduklarından bunlarda teklife göre fiilî hizmette buldukları zaman haiz oldukları bir kısım hakları emekli durumuna geçtikten sonra sahibolacaklardır. Bu mevzuun emeklilerin kendi aralarında kuracakları sosyal yardımlaşma dernekleri tarafından ele alınarak halli hususunda da encümenimizde cereyan eden müzakerelerde fikirler dermeyan edilmiştir.

Yukarda arz olunan mütalâat muvacehesinde memur ve hizmetliler statülerini zedeliyen hükmü ihtiva eden kanun teklifinin encümeni mizce kabulüne imkân görülemediği.

Mazbatamız Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Bahkesir	Bursa	Zonguldak
H. İmre	H. Köymen	S. Ataman
Afyon K.	Antalya	Artvin
M. A. Ülgen	K. Akmanlar	Y. Gümüşel
Bolu	Çankırı	Çorum
S. Bilir	F. Arkan	Y. Gürsel
Denizli	Diyarbakır	Edirne
M. Karasan	H. Turgut	M. Sarol
Erzurum		Gaziantep
Ş. Erker		E. Cenani
		İmzada bulunamadı
İstanbul	İzmir	Kırşehir
Muhafifim	D. Akbel	Muhafifim
N. N. Yücel		F. Yalçın
Kocaeli		Konya
C. Tüzün		M. Bağrıaçık
İmzada bulunamadı		

Manisa <i>S. Mihçioğlu</i>	Nevşehir N. Önder	İnzada bulunamadı
Niğde <i>R. Gürsoy</i>	Rize <i>H. Agun</i>	Siird <i>B. Erden</i>
Tekirdağ <i>Z. Erataman</i>	Trabzon <i>İ. Şener</i>	Van Muhalfim <i>F. Melen</i>
Yozgad Muhalfim <i>T. Alpay</i>	Zonguldak <i>T. Öktem</i>	Zonguldak <i>H. Timur</i>

Bütçe Encümenince ret sebebi olarak gösterilen hususlar memurlar için tanınmış olan ve vefatları halinde ailelerine ödenen ölüm yardımının memur statüsü icabı olduğu, buna mümasil olarak emekli memurların vefatında ailelerine cenaze yardımı yapılmasının memur statüsünü emeklilik statüsü içinde temadi ettirmek mahiyetini taşıyacağı ve binnetice memurlar için kabul edilmiş bulunan tedavi masrafı, çocuk zammı ve doğum yardımı gibi sair hakların da emeklilere teşmili taleplerine yol

açacağı mülâhazasına dayanmaktadır. Bu mütalâaya aşağıdaki sebeplerle iştirak etmiyoruz.

1. Memurların ailelerine yapılan ölüm yardımının - tediye nereden yapılırsa yapılsın - esası ve mahiyeti itibariyle memuriyet statüsünü değil emeklilik statüsünü ilgilendirdiği haklı olarak beyan edilebilir. Filhakika memurun vefatı ile memuriyet hukuku zâil olur ve memuriyetin zevalinden sonra temin edilmiş olan haklar aynı anda meriyete girer.

2. Bu itibarla emeklilere aynı hakkın tanınması, emeklilik rejimi içinde ve emeklilik statüsü dâhilinde mütalâa edilen bir husus olduğundan memuriyet statüsünün emeklilikte devam ettirilmesi ve tedavi masrafı, çocuk zammı, doğum yardımı gibi hususların emeklilere teşmili neticesini vermesi bahis mevzuu olamaz.

3. Mesele kendi sahasında hak ve adalet icaplarına göre müzakere edilerek bir karara bağlanması lâzımgelir.

Rize
İ. Akçal

İzmir
B. Bilgin